

Pestprotocol

CBS Het Kompas

Inleiding

Voor u ligt het pestprotocol van CBS Het Kompas. Met behulp van dit protocol willen wij het pestgedrag binnen de school voorkomen en indien nodig aanpakken.

In onze visie staat beschreven dat wij de kinderen hoogwaardig onderwijs bieden in een veilige en vertrouwde omgeving, zodat ieder kind met plezier naar school toe gaat.

Wij vinden dat alle kinderen recht hebben op een onbezorgde schooltijd, die in het teken staat van ontwikkelen, ontdekken en leren. Kinderen moeten veilig zijn en zich veilig voelen, zodat ze in staat zijn om te leren en zich te ontwikkelen. Kinderen kunnen pas leren in een omgeving waar goed met elkaar wordt omgegaan, waar ze leren elkaar te respecteren.

Pestgedrag zorgt ervoor dat kinderen zich niet meer veilig voelen op school en doet inbreuk op onze visie op onderwijs.

Dit protocol heeft dan ook de volgende doelen:

- Het voorkomen van pestgedrag
- Het tijdig signaleren van pestgedrag
- Het bestrijden van pestgedrag

In de volgende hoofdstukken zullen wij ingaan op de kenmerken van pestgedrag, onze aanpak en de samenwerking tussen school en ouders.

Het pestprotocol is tot stand gekomen door nauwe samenwerking tussen groepsleiding, de medezeggenschapsraad en de schoolleiding. Wij onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

In dit pestprotocol wordt gesproken over personen in mannelijke vorm. Er worden zowel vrouwelijke als mannelijke personen bedoeld wanneer er gesproken wordt over leerlingen en / of groepsleiding.

Kenmerken van pestgedrag

Het verschil tussen plagen en pesten

Wat is plagen?

Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische en/of fysieke schade op en is in staat zich te verweren.

Wat is pesten?

De definitie van pesten is: 'Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meerdere personen'.

Het pestgedrag is niet eenmalig, maar vindt plaats over langere periode. Dit kan een periode van vier maanden beslaan, maar ook meerdere jaren. Daarnaast is het pestgedrag intentioneel. Er is geen sprake van toevallig gedrag. De pester heeft duidelijk de bedoeling om de ander pijn te doen of te vernederen.

Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

In tegenstelling tot plagen liggen de rollen bij pesten vast en veranderen niet.

De rollen

Bij pesten is een aantal rollen te onderscheiden: pester, gepeste kinderen en getuigen.

Pester

Een kind begint met pesten om allerlei redenen. Leerlingen hebben behoefte om deel uit te maken van een groep. Pesters lijken met ongewenste gedrag de status in de groep te willen vergroten. De pester uit zich dan onzeker, aardig of juist stoer, omdat hij eigenlijk niet weet hoe hij op een positieve manier contact kan maken met medeleerlingen.

Gepeste kind(eren)

Kinderen die gepest worden voelen zich vaak verdrietig en eenzaam. Vaak durven kinderen die gepest worden niets terug te doen, de angst dat het pesten hierdoor verergert is groot. Veel kinderen die gepest worden zijn angstig en onzeker in een groep en hebben geen positief zelfbeeld. Een gepest kind durft niet zo snel aan de groepsleiding of aan ouders te vertellen dat het gepest wordt.

Getuigen

In pestsituaties draait het niet alleen om pesters en slachtoffers. Er zijn ook leerlingen die toekijken, aanmoedigen of het pestgedrag veroordelen. Deze omstanders kunnen in diverse groepen ingedeeld worden:

Verdedigers: deze leerlingen kiezen de kant van het slachtoffer. Zij doen actief iets tegen de pesters of ze troosten het slachtoffer nadat het pesten heeft plaatsgevonden.

Buitenstaanders: deze leerlingen blijven passief tijdens het pestgedrag. Zij kijken toe of weg, maar grijpen niet in. Ingrijpen durven zij vaak niet, omdat ze bang zijn het nieuwe slachtoffer te worden.

Meelopers: deze leerlingen doen actief mee met de pester om hun eigen status te vergroten. Soms zou de meeloper eigenlijk de rol van de pester willen hebben.

Aanmoedigers: deze leerlingen doen niet actief mee met het pesten, maar door hun lichaamstaal, kreten of gelach moedigen zij de pester aan om door te gaan. Bijvoorbeeld door het pestgedrag te filmen.

De gevolgen

Pesten heeft gevolgen voor de pester, de gepeste en voor de rest van de klas.

Gevolgen voor de gepeste kunnen zijn:

- Minderwaardigheidsgevoel, kinderen kunnen het gevoel hebben dat ze niets goed doen.
- Kinderen die gepest zijn voelen zich soms heel alleen.
- Het gaat minder goed op school.
- Gepeste kinderen zijn soms bang om naar school te gaan. Ze gaan liever niet naar school.
- Gepeste kinderen zijn soms bang om nieuwe vrienden te maken.
- Kinderen die gepest zijn kunnen niet goed meer slapen omdat ze liggen te piekeren over het pesten.
- Ze voelen zich heel somber.
- Gepeste kinderen gaan op den duur geloven wat de pesters over hen zeggen.

Gevolgen voor de pester kunnen zijn:

- Pesters worden soms buitengesloten.
- Pesters zijn meestal niet zo populair.
- Pesters vinden het moeilijk om vrienden te maken.

Gevolgen voor de rest van de klas kunnen zijn:

- Er is een ongezellige sfeer in de klas.
- Sommige klasgenoten halen slechtere cijfers omdat ze het niet meer leuk vinden in de klas.
- Klasgenoten voelen zich schuldig. Ze vinden dat ze iets tegen het pesten zouden moeten doen, maar durven dit niet omdat ze bang zijn zelf gepest te worden.

De aanpak van pestgedrag op CBS Het Kompas

Bij de aanpak van pestgedrag gaan wij uit van de volgende doelen:

- Het voorkomen van pestgedrag;
- Het tijdig signaleren van pestgedrag;
- Het bestrijden van pestgedrag.

Het voorkomen van pestgedrag

Op school willen wij, door middel van preventie, pestgedrag voorkomen. Aan het begin van elk schooljaar maken de groepsleiding en de leerlingen klasafspraken met betrekking tot sociale omgang met elkaar. Deze klasafspraken hangen zichtbaar in de klas en worden door de groepsleiding en de leerlingen ondertekend.

Wij zijn duidelijk over hoe wij willen dat we met elkaar omgaan. Dit betreft niet alleen de omgang tussen kinderen onderling, maar ook tussen kinderen en groepsleiding, groepsleidingen onderling en tussen ouders en groepsleiding. Het niet houden aan de afspraken betekent dat wij elkaar hierop aanspreken en dat dit kan leiden tot mogelijk sancties.

In onderzoek en testen het volgende:

Daarnaast werken wij op school met de methode Kwink

Deze methode leert kinderen hun mening te vormen over sociale dilemma's.

Iedereen wil dat de kinderen leven volgens algemeen maatschappelijk aanvaarde waarden en normen. Voordat een kind dat kan, moet het eerst weten welke waarden en normen dit zijn en hoe hiermee om te gaan.

In elke situatie moet er gewikt en gewogen worden, rekening houdend met de situatie, jezelf en anderen. Kinderen moeten daarvoor moreel handelen. Ze moeten nadenken over waarden, welke rol die spelen, welke mogelijkheden zij zelf hebben en wat de consequenties zijn van hun keuzes.

Een belangrijk onderdeel van deze methode is dat de kinderen ook vanuit een andere rol ervaren hoe een ander zich mogelijk voelt. Wat voelt een kind dat gepest wordt om zijn uiterlijk? Waarom pest een kind? Waarom komt iemand niet voor het gepeste kind op?

Daarnaast besteedt onze methode voor levensbeschouwelijk onderwijs (Trefwoord) veel aandacht aan de omgangsnormen.

Samenwerking tussen school en ouders

Het tijdig signaleren van pesten

De groepsleiding kan in een aantal gevallen het pestgedrag tijdig signaleren. Soms blijft pestgedrag verborgen en wordt het aan het oog van de groepsleiding onttrokken. Er wordt vaak gepest buiten het zicht van de groepsleiding en andere volwassenen.

Het tijdig inlichten van de groepsleiding door anderen, die het pestgedrag gesignaleerd hebben, is dan van groot belang. Wij vragen hier expliciet de hulp en samenwerking van de ouders. Indien ouders denken dat een kind gepest wordt, moet de groepsleiding te allen tijde worden geïnformeerd. Ook als het niet het eigen kind betreft.

Onderstaande signalen van kinderen helpen ons bij het tijdig signaleren van pestgedrag:

- Spullen van een kind die met regelmaat stuk worden gemaakt
- Vaak alleen zijn, geen vrienden hebben
- Geen zin hebben om naar school te gaan
- Dichtbij de groepsleiding blijven
- Angstig en onzeker zijn
- Verminderde schoolresultaten
- Overdreven clownesk gedrag
- Afkoopgedrag; geld / snoep afstaan of het maken van iemands (huis)werk

Ook kunnen de signalen van andere kinderen helpen om pestgedrag te signaleren. Bijvoorbeeld als een kind vertelt dat een ander zit te huilen, nooit mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Bestrijden van pestgedrag

Pestgedrag heeft veel te maken met de sociale verhoudingen binnen een groep. Het verbieden van pesten zal dan ook niet de oplossing zijn. Het vraagt om een schoolbrede aanpak tegen pestgedrag. Kinderen moeten leren met elkaar om te gaan zonder de ander te kwetsen.

Het is belangrijk dat groepsleiding, ouders en andere direct betrokken volwassenen, samen op zoek gaan naar oplossingen. Het hierbij duidelijk aangeven van grenzen ten aanzien van gedrag is erg belangrijk. Op het moment dat een kind gepest wordt, bieden wij steun aan het gepeste kind, luisteren wij en nemen wij het probleem serieus. We overleggen over de mogelijke oplossingen en schakelen indien nodig externe hulp in. Tevens bieden wij hulp aan het kind dat pest, we bespreken wat zijn gedrag betekent voor de ander. Ook de getuigen betrekken wij bij de oplossingen. Wij bespreken met hen over hun rol en verantwoordelijkheid.

Hierbij gaan wij uit van een vijfsporenaanpak:

1. Aandacht voor het gepeste kind. Door middel van een gesprek met het gepeste kind probeert de groepsleiding te weten te komen wat er speelt, wat de omvang is en welke oplossing er volgens het kind mogelijk is.
2. Aandacht voor de pester. Door middel van een gesprek met de pester bespreekt de groepsleiding wat het gedrag van de pester betekent voor de ander. Ook wijst de groepsleiding het gedrag van de pester af. Samen met de groepsleiding gaat de pester op zoek naar de oorzaak van zijn gedrag.
3. Aandacht voor de groep. In de klas bespreken wij het pestgedrag met alle kinderen. De groep **getuigen** wijzen wij op hun rol en de verantwoordelijkheid die zij kunnen nemen. Aandacht voor de ouders. De groepsleiding zal de ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester op de hoogte brengen van de situatie en tevens op gezette momenten de voortgang met hen bespreken.
4. Aandacht voor de groepsleiding. De groepsleiding kan om hulp vragen en ondersteuning krijgen van de intern begeleider en de collega's. Tevens is het mogelijk dat de groepsleiding ondersteuning krijgt door middel van scholing.

De schoolleiding zal altijd op de hoogte worden gesteld door de groepsleiding indien er in de klas pestgedrag voorkomt. Op het moment dat de genomen acties van de groepsleiding niet leiden tot gedragsverandering bij de pester, zal in eerste instantie de IB-er, samen met de groepsleiding en de pester, een gesprek hebben met de ouders van de pester. Mocht dit niet leiden tot het stoppen van het pestgedrag, zal de schoolleiding passende maatregelen treffen.

Zie: protocol PCPO Schorsing en Verwijdering, website Het Kompas

